



עפ"ג 6780/01/18 - ר ש מ נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 6780-01-18 מ(אסיר) נ' מדינת ישראל

לפני הרכב:

כבוד השופטת בעמיתה דבורה ברלינר [אב"ד]

כבוד השופטת מרים דיסקין

כבוד השופט אברהם הימן

המערערת

ר ש מ (אסיר)

ע"י ב"כ עו"ד שי רודה

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד ברכה פלוס

פסק דין

1. ערעור על גזר דינו של בית משפט קמא מיום 5.12.17 בת"פ 4214-03-15 **מדינת ישראל נ' ר ש מ** שנידון בפני כב' השופט ש' בקר.

המערערת הורשעה על פי הודייתה בכל העבירות שיוחסו לה בשמונת האישומים שאוחז כתב האישום המתוקן, כדלקמן:

7 עבירות של התפרצות למגורים כדי לבצע עבירה;

7 עבירות של התייצבות בכזב כעובד ציבור;

עבירה אחת של גניבה.

בית משפט קמא הטיל על המערערת את העונשים הבאים:

מאסר בפועל למשך 65 חודשים;

מאסר על תנאי למשך שנה שיופעל אם תעבור עבירת התפרצות;

מאסר על תנאי למשך 6 חודשים שיופעל אם תעבור עבירה של התייצבות לעובד ציבור;

מאסר על תנאי למשך 3 חודשים חודשים אם תעבור עבירת גניבה;

קנס בסך 1,000 ₪ או חודשיים מאסר בפועל תחתיו;

עמוד 1



כמו כן הורה בית המשפט קמא למערערת לפצות את המתלוננים בתיק זה (סך הכול 8 מתלוננים) בסכומים שונים, בהתאם לעובדות בהן הורשעה.

האישומים

2. החלק הכללי של כתב האישום מתאר את שיטת העבודה של המערערת. המערערת נהגה לעבור בין בניינים בגוש דן, לחפש על תיבות הדואר מדבקה של חברת סקיוטק המספקת שירותי לחצן מצוקה לגיל המבוגר או לחפש מטפלות של אוכלוסייה מבוגרת. המערערת עלתה לדירות אשר לבעליהן שירותי חברת סקיוטק, הציגה עצמה כעובדת של הביטוח הלאומי, זאת כשהיא לבושה במדים לבנים של אחות. לאחר שנכנסה לדירות המתלוננים נטלה מהדירות כסף מזומן, כרטיסי חיוב ורכוש נוסף, הכל כפי שיפורט להלן.

כאמור, כתב האישום אוחד שמונה אישומים שאלה פרטיהם:

א. אישום ראשון: ביום 29.12.14, נכנסה המערערת בתחבולה לדירה ברח' חיל 12, תל אביב, תוך שהציגה עצמה ככזב כעובדת של הביטוח הלאומי, המערערת שוחחה עם המתלוננת, גב' דייזי יחזקאל (להלן "המתלוננת"), וביקשה ממנה כוס קפה ולאחר שהמתלוננת השיבה כי קשה לה ללכת ניגשה להכין לעצמה קפה. לאחר שיחה קצרה אמרה המערערת כי שכחה טפסים ברכבה והלכה מהמקום. באותן נסיבות נטלה המערערת ₪ 800 שהיו בסלון הבית מתחת לכרית. בגין מעשים אלה הואשמה בעבירה של התפרצות למגורים ועבירה של מתייצג בכזב כעובד ציבור.

ב. אישום שני: ביום 27.12.14, נכנסה המערערת בתחבולה לדירה ברח' יוספטל 39, בת ים, תוך שהציגה עצמה כעובדת של הביטוח הלאומי. המערערת הציגה עצמה בפני המתלוננים, יצחק ואור וקיל (להלן "המתלוננים"), כמי שבאה לערוך ביקורת מטעם ביטוח לאומי. המערערת שוחחה עם המתלונן אשר תאר תוך כדי בכי את המחסור ממנו הוא סובל. המערערת ניגשה אל חדר השינה תוך שהיא אומרת כי ברצונה לראות איזה ציוד חסר להם. המערערת ביקשה מהמתלונן שיקום ויילך בכדי שתוכל לראות כמה קשה מצבו, באותה הזדמנות ניגשה בשנית לחדר השינה בטענה כי ברצונה לקחת דוגמה של הציוד החסר בכדי שתוכל להביאו. באותן נסיבות לקחה המערערת ₪ 500 משולחן הסלון ו-4,000 ₪ ממגירה בחדר השינה. בגין מעשים אלה הואשמה בעבירה של התפרצות למגורים ועבירה של מתייצג בכזב כעובד ציבור.

ג. אישום שלישי: ביום 17.11.14 נכנסה המערערת בתחבולה לדירה ברח' הגיבורים 22, בת ים, תוך שהציגה עצמה בפני המתלוננת, תמר שי (להלן "המתלוננת") כעובדת של הביטוח הלאומי. המערערת שאלה את המתלוננת על חשבונות הבנק שבבעלותה ואופן ניהולם, כמו גם על תכשירים. המתלוננת השיבה כי כספה נמצא במגירות הבית. לאחר שהמתלוננת סרבה להצעת המערערת כי תסייע לה בסידור המגרות, ביקשה ממנה המערערת לגשת ולצחצח שיניים. באותן נסיבות לקחה המערערת ₪ 1,600 ממגירות בבית המתלוננת ו-100 ₪ מארנקה. המערערת



אמרה למתלוננת כי תביא לה עזרה בהמשך השבוע וכי היא יוצאת להביא לה מתנה, אך יצאה ולה חזרה. בגין מעשים אלה הואשמה בעבירה של התפרצות למגורים ועבירה של מתייצג בכזב כעובד ציבור.

ד. אישום רביעי: ביום 30.11.14, נכנסה המערערת לדירה ברח' יחזקאל 18, בת ים, המערערת אמרה למתלוננים, שלמה ויפה ביו (להלן "המתלוננים") כי באה לראות כיצד הם אוכלים. המערערת ביקשה כי המתלוננים יערכו לה סיור בבית וכשהם התיישבו לאכול במטבח ישבה המערערת בסלון. משסיימו המתלוננים לאכול אמרה המערערת כי היא יוצאת ותחזור עוד מעט, אך היא הלכה ולא חזרה. באותן נסיבות נטלה המערערת ממגרה בארון חדר השינה סכום כסף שאינו ידוע למאשימה, בסך כמה אלפי שקלים אשר נועד לרכישת תרופות. בגין מעשים אלה הואשמה בגניבה.

ה. אישום חמישי: בין הימים 19-20.11.14, נכנסה המערערת בתחבולה לדירה ברח' עוזיאל 11, בת ים, תוך שהציגה עצמה בפני המתלוננות, מילדה וזיוה זקין (להלן "המתלוננות") כעובדת של הביטוח הלאומי. המערערת שוחחה עם המתלוננות, ומשהמתלוננת מילדה פרצה בבכי והלכה לכיוון המקלחת ביקשה המערערת מהמתלוננת זיוה לגשת ולראות מה שלומה. המערערת נשארה בסלון לבדה כשלידה מונח תיקה של מילדה. באותן נסיבות לקחה המערערת את כרטיס החיוב של מילדה. בגין מעשים אלה הואשמה בעבירה של התפרצות למגורים ועבירה של מתייצג בכזב כעובד ציבור.

ו. אישום שישי: בחודש נובמבר 2014, כשלושה חודשים לפני יום 25.2.15, נכנסה המערערת בתחבולה לדירה ברח' ברנר 12, בת ים, בה מתגוררת ציפורה ברוצ'קוס (להלן "המתלוננת") עם המטפלת טאטיאנה פופאנו (להלן "המטפלת"), תוך שהיא מציגה עצמה בכזב כעובדת הביטוח הלאומי. המטפלת אמרה למערערת כי המתלוננת ישנה, המערערת ביקשה לראותה ונכנסה לחדר השינה. באותן נסיבות ביקשה המערערת מהמטפלת שתכין לה כוס תה ומשחזרה המטפלת לסלון אמרה לה המערערת כי עליה לצאת ולהיזז את רכבה, יצאה ולא חזרה. באותן נסיבות נטלה המערערת 1,000 ₪ מתיקה של המטפלת שהיה בחדר השינה וכן נטלה סכום כסף לא ידוע שהיה במכנסי המתלוננת. בגין מעשים אלה הואשמה בעבירה של התפרצות למגורים ועבירה של מתייצג בכזב כעובד ציבור.

ז. אישום שביעי: ביום 14.1.15, נכנסה המערערת בתחבולה לדירה ברח' דניאל 69, בת ים, לביתה של שרה בן חורין (להלן "המתלוננת") המתגוררת עם המטפלת גוליטה גרדו (להלן "המטפלת") תוך שהציגה עצמה כעובדת של הביטוח הלאומי. המערערת ביקשה מהמטפלת את דרכונה וכן ביקשה שתכין לה כוס קפה, כאשר חזרה המטפלת מהמטבח אמרה להמערערת כי היא הולכת לרכבה להביא מתנה למתלוננת. באותן נסיבות נטלה המערערת מתיקה של המטפלת סכום של אלפי ₪ בודדים. בגין מעשים אלה הואשמה בעבירה של התפרצות למגורים ועבירה של מתייצג בכזב כעובד ציבור.

ח. אישום שמיני: ביום 5.1.15, נכנסה המערערת בתחבולה לדירה ברח' משה דיין 51, תל אביב, בה מתגורר יעקב משיח (להלן "המתלונן") תוך שהציגה עצמה כעובדת של הביטוח הלאומי.



המערערת הסתובבה בדירה וביקשה מהמתלונן להכין לה כוס תה ולאחר מכן יצאה מהדירה. באותן נסיבות נטלה המערערת מארון בחדר השינה 1,000 ₪, תווי קניה בשווי 1,000 ₪, 2 צמידי זהב, שרשרת זהב 22 קארט, עט וכרטיס בנקט. בגין מעשים אלה הואשמה בעבירה של התפרצות למגורים ועבירה של מתייצג בכזב כעובד ציבור.

3. קביעותיו המרכזיות של בית משפט קמא

על אלה עמד כב' השופט קמא בגזר הדין:

א. כתב האישום לקוי. לצד הערה על שגיאות כתיב וכיוצ"ב הלין בית המשפט על כך שלא צוין גילם של המתלוננים, הגם שניתן היה להבין כי הם קשישים וזאת על פי עובדות הרקע והעובדות הפרטניות שבכל אישום ואישום. בלשונו של בית משפט קמא, **"היכולה להיות מחלוקת כי גילם של כל אחד ואחד מהאזרחים המבוגרים שסבלו מתחבוליה של מ, הוא פרט עובדתי חשוב ביותר, נסיבה לחומרה ממש? לא ברור כיצד נפקדו עובדות אלה מכתב האישום..."** (עמ' 11 לגזר הדין).

בנוסף, באישום מס' 4 הושמטה עבירת ההתפרצות ונותרה עבירת גניבה בלבד, וגם על כך מתח בית המשפט ביקורת על התביעה.

ב. באשר למתחם הענישה: אליבא דבית משפט קמא יש לקבוע מתחם נפרד לכל אישום ואישום.

"הטעם לכך פשוט: בפעם הבאה שיידרש בית משפט, אחר, לתיק של פריצה בתחבולה לביתו של קשיש או ישישה, יוכל הוא, באופן קל ופשוט יותר, להשתמש במתחם של אירוע אחד בודד, מאשר במתחם כולל, המאגד בתוכו מספר כזה או אחר של פריצות" (עמוד 13 פסקה 25 לגזר הדין).

בנוסף סבר בית המשפט קמא כי המלחמה הניטשת בין הצדדים בשאלת אירוע אחד או מספר אירועים מיותרת. **"ספק בעיני אם קביעה כזו או אחרת, היא שמשפיעה על חומרת או קולת העונש"** (פסקה 27).

הסנגוריה, כך אליבא דבית משפט קמא, סבורה אינטואיטיבית כי קביעה ולפיה מדובר באירוע אחד תביא להקלה בעונש, ספק אם תחושה אינטואיטיבית זו מבוססת כדבעי.

ג. באשר למתחם בתיק הנוכחי: בכותרת לדיון בנושא זה קבע בית משפט קמא כי המתחם נע בין 14 חודשי מאסר ועד 30 חודשי מאסר לכל אישום ואישום. יחד עם זאת, מעין בהמשך האמור בגזר הדין בנושא קביעת המתחם, עולה כי בית המשפט הותיר עמימות מסויימת בנושא זה, שכן



על פי קביעתו מתחם הענישה "יעמוד על רף תחתון של 14 חודשי מאסר בפועל, ועד ל- 30 חודשים, למקרים החמורים", דהיינו הרף התחתון נשאר יציב והוא 14 חודשי מאסר לכל אישום, הרף העליון משתנה בהתאם לחומרתו של המקרה הספציפי שמדובר בו (עמוד 23, פסקה 39 לגזר הדין).

ד. בדרך לקביעת המתחם עמד בית משפט קמא על החומרה במעשי המערערת, בהינתן קהל היעד של מעשי הנוכלות והגניבה שביצעה. אוכלוסיית הקשישים היא אוכלוסייה פגיעה "שיש לעוטפם בשכבה מגנה ואוהבת ממש, כזו שהיא בה כדי להרתיע את בני הבליעל שרואים לנגד עיניהם טרף קל... אדם לאדם - אדם, ולא זאב; ואם יאה זאב, ועוד כלפי ישיש או קשישה - יישלח לבית הסוהר" (פסקה 29 עמ' 14 לגזר הדין). אין ספק שמידת הפגיעה בערך החברתי המוגן - שעניינו כאמור הגנה על קשישים, הוא גבוה. העבירות בוצעו תוך תכנון מוקדם, המערערת חיפשה "תיבות דואר המשדרות מצוקה ופגיעות, ולשם כיוונה את חיציה" (פסקה 30, עמ' 17 לגזר הדין). בית המשפט גם עמד על כך שהמערערת הייתה לבושה בחלוק לבן, "פריט לבוש אינוסנטי", (שם, שם) ועשתה שימוש ציני באותו פריט לבוש. הושם דגש על מקרים מסוימים, כך למשל בעניינה של המתלוננת תמר שי (אישום 3) שלא נותר בידה כסף לנסוע לאזכרה שהייתה חשובה לה, משום שהמערערת לקחה את כספה.

בפני בית משפט קמא העידו שתיים מקורבנות העבירה, דייזי יחזקאל בת 86 וכן תמר שי. שתי הנשים העידו על הפגיעה הקשה וההשפלה הקשה שגרמו להן מעשיה של המערערת.

ה. לא הייתה מחלוקת על כך כי המערערת סובלת מבעיות נפשיות והיא אף הוכרה כבעלת נכות נפשית בשיעור 75% על רקע זה. אולם בית המשפט סבר כי לכך אין השלכה לעניין מתחם הענישה, "לא נעלמה מעיני העובדה שלנאשמת בעיות נפשיות לא פשוטות, אולם הפוך והפוך במסמכים הרפואיים שלה, או בטיעוני ההגנה, ולא תמצא קשר סיבתי, לפחות לא ישיר, בין מכאוביה הנפשיים לבין פעולותיה" (עמ' 31 לגזר הדין). ככל שמדובר במתחם - יש להתייחס למצבה הנפשי של המערערת רק אם נטען לקרבה לסייג לאחריות פלילית. על פי קביעתו של כב' השופט קמא, ההגנה לא טענה ממש בנושא זה והסתפקה בהגשת מסמכים רפואיים של המערערת הקשורים לאשפוזיה. עדיין, עיין בית המשפט במסמכים, "לא מצאתי, גם במשקפיים סלחניות, קשר בין המעשים הבזויים שביצעה מ, לבין מצבה הנפשי דאז" (שם, שם). לפיכך המצב הנפשי יילקח בחשבון רק לשלב השני שעניינו קביעת העונש, אולם לא לעניין המתחם.

ו. באשר למדיניות הענישה הנוהגת, בית המשפט סקר מספר פסקי דין. הראשון שבהם הוא ת"פ 1232-09-13 (קריית) מדינת ישראל נ' מנדיל (מיום 9.3.14) (להלן "פרשת מנדיל"). באותו עניין דובר על 16 אישומים בעבירות של גניבה, ניסיון גניבה, הונאה בכרטיס חיוב והתפרצות למקום מגורים. הנאשמת באותו תיק קשרה קשר עם חברה כדי לבצע עבירות נגד קשישים. בדומה למערערת שלפנינו, השתיים נהגו להגיע לבתייהם של קשישים ולהיכנס אליהם בתחבולות



שונות, לרבות התחזות לעובדים מטעם הביטוח הלאומי, ולגנוב רכוש מהדירה. בית משפט באותו עניין הטיל על הנאשמת שם 24 חודשי מאסר בפועל, על כך ערערה המדינה. בית המשפט המחוזי בעפ"ג 34396-04-14 (חי') **מנדיל נ' מדינת ישראל** (מיום 26.6.14) קיבל את הערעור והטיל על המערערת 36 חודשי מאסר בפועל.

תיק נוסף אליו התייחס בית משפט קמא הוא ת"פ (ראשל"צ) 46693-06-14 **מדינת ישראל נ' ביטון** (מיום 8.1.15) (להלן "פרשת ביטון"). גם כאן מדובר על התפרצות לדירות קשישים וביצוע גניבות, הפעם תוך התחזות לבעל מקצוע. המתחמים היו בין 8 ל-20 חודשי מאסר בגין עבירות התפרצות, וכאשר מדובר גם בעבירות התפרצות עם גניבה המתחם נקבע בין 12 ל-24 חודשי מאסר. ביטון היה עבריין שמאסר על תנאי תלוי ועומד נגדו. נגזרו עליו 60 חודשי מאסר. הופעל מאסר על תנאי של 24 חודשים, כך שסך הכול היה עליו לרצות 84 חודשי מאסר. ערעור על פרשת ביטון נדחה על ידי בית המשפט המחוזי (עפ"ג (מרכז) 49274-02-15 **ביטון נ' מדינת ישראל**, (מיום 16.4.15)).

תיק נוסף אליו התייחס בימ"ש קמא הוא ת"פ 1717-11-10 (חיפה) **מדינת ישראל נ' אוחיון** (מיום 30.12.08), שם היה מדובר בחבורה אשר פעלה להונות קשישים והנאשם ולאחר מכן המערער, אוחיון, היה חלק מאותה חבורה. בבית משפט קמא נידון אוחיון ל - 54 חודשים, ערעורו של אוחיון לבית המשפט המחוזי נדחה ברוב דעות (עפ"ג 6235-02-09 (חיפה) **אוחיון נ' מדינת ישראל** (מיום 14.5.09). בית המשפט העליון בעקבות הליך שיקום מוצלח הפחית את העונש ל - 36 חודשים (רע"פ 5066/09 **אוחיון נ' מדינת ישראל** (מיום 22.4.10) (להלן "פרשת אוחיון").

בית משפט קמא ציין כי עיין גם בפסקי הדיון שהוגשו לו על ידי ההגנה ונמצאו בהם פסקי דין שהטילו חודשי מאסר ספורים, ואפילו מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, אף זאת בעבירות דומות לאלו שביצעה המערערת, אולם לא ראה לנכון לאמץ פסיקה זו: **"הנה כי כן, יש נמצא גם פסיקה כגון דא. לא התעלמתי מקיומה, אולם אני משקיף על הדברים, על חומרתם, אחרת לחלוטין, באופן קוטבי ממש"** (פסקה 36, עמ' 22 לגזר הדין).

בשורה התחתונה: כפי שצויין לעיל - המתחם הועמד על מנעד שבין 14 חודשי מאסר ל-30 במקרים החמורים.

ז. באשר לקביעת העונש בתוך המתחם. בית המשפט מנה שורה של נימוקים שבהם התחשב: המערערת היא אם חד הורית לילד בן 8, היא נכה בשיעור של 75% על רקע נפשי, נטלה אחריות על מעשיה והודתה, המערערת אומנם הביעה רצון לפצות את הקורבנות אבל לא עשתה זאת בפועל, יש לה אמנם עבר פלילי אבל הוא התיישן.

בסופו של יום הטיל בית המשפט על המערערת כאמור 65 חודשי מאסר.

הערעור



4. לטענת הסנגוריה העונש שהוטל על המערערת מופלג בחומרתו ואינו עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים. לטענתה: ולו מטעם זה בלבד יש מקום להתערבותה של ערכאת הערעור. על אלה עומדת הסנגוריה:

א. בית משפט קמא גזר את דינה את המערערת על פי עובדות שלא בא זכרן בכתב האישום. כתב האישום בתיק זה **תוקן** כחלק מהסדר טיעון בין הצדדים, אי ציון גילם של המתלוננים הוא חלק מתיקון כתב האישום. בית משפט קמא הגם שלא היה מודע לגילאי המתלוננים "השתמש וכינה את המתלוננים בכינוי 'ישיש/קשישה' וביטא נסיבה זו לחומרה לאורך כל גזר דינו". הסנגור מפנה לפסיקה של בית המשפט העליון המצביעה על כך שהתייחסות לנסיבות ועובדות שנמחקו מכתב האישום וזלגו חזרה לגזר הדין יכולה להוות עילה להתערבותה של ערכאת הערעור. כך גם באשר לטרוניה שהשמיע בית משפט קמא על כך שבאישום מספר 4 נמחקה עבירת ההתפרצות. כאמור מחיקת עבירת ההתפרצות היתה חלק מהסדר הטיעון. בית משפט קמא למעשה התייחס אל המערערת כמי שביצעה 8 עבירות התפרצות ולא 7 כפי שנטען בכתב האישום המתוקן שבו הודתה המערערת.

ב. שגה בית משפט קמא, כך לטענת הסנגוריה, כאשר קבע כי מדובר במספר ארועים. ההחלטה אם מדובר בארוע אחד או מספר ארועים צריכה להעשות על פי מבחני העזר שנקבעו בפסיקה: הקשר ההדוק שבין המעשים, כגון: התקופה שלאורכה בוצעו העבירות, שיטת ביצוע אחת, קירבה גאוגרפית בין דירות המתלוננים וכיו"ב. הנימוק של בית משפט קמא ולפיו יש לקבוע מתחם לכל פריצה ופריצה כדי שבפעם הבאה שידרש בית משפט אחר בנסיבות דומות לקבוע מתחם יוכל באופן קל ופשוט להשתמש במתחם של ארוע אחד, הוא שגוי וכאמור לא עומד במבחני הפסיקה.

ג. עוד מלין הסנגור בהקשר זה כי בית המשפט קבע מתחם רק לאישומים מספר 2, 3, 5 ו-6. ולא קבע מתחם לאישומים הנוספים. אישומים 2, 3, 5 ו-6 הם האישומים החמורים להם נקבע רף עליון של 30 חודשי מאסר.

ד. באשר לנסיבות ביצוע העבירה טוען הסנגור כי בית המשפט לא איזן נכונה את מכלול הנסיבות. כך למשל - אין מדובר בהתפרצות בחבורה, לא עמדה סכנת פגיעה פיזית במי מהמתלוננים, בית המשפט לא נתן לכך משקל. לעומת זאת, לעניין מדיניות הענישה הנוהגת למד ממקרים בהם דובר על התפרצות בחבורה, ונסיבות חומרה נוספות שלא היו במקרה זה. בגדר הנסיבות מפנה הסנגור גם לכך שסך כל הגניבות הסתכם ב-15,000 ₪ בניגוד למקרים אליהם הפנה בית המשפט בהם דובר בסכומים נכבדים יותר.

ה. עיקר קצפו של הסנגור יצא על הפסיקה ששימשה את בית המשפט לקביעת מדיניות הענישה הנוהגת. הסנגור סוקר אחד לאחד את פסקי הדין אליהם מתייחס בית המשפט קמא. כך למשל



בפרשת מנדיל - מדובר ב 16 אישומים, כפול ממספר האישומים בענייניו, האישומים בוצעו על ידי בני זוג. המתחם שם הועמד באשר לחלק מן העבירות בין 6 ל-12 חודשי מאסר ובאישומים נוספים - מאסר על תנאי עד 6 חודשים. **בפרשת ביטון** דובר ב 12 התפרצויות והמתחם שנקבע היה בין 8 ל-20 חודשים לכל ארוע. גם **פרשת אוהיון** שאזכרה על ידי בית משפט קמא ושבא בסופו של יום הועמד העונש על 36 חודשי מאסר (בעקבות תהליך שיקום מוצלח) אינה בת השוואה לענייניו, צורפו שם תיקים נוספים שעניינם סמים, מדובר ב-19 קשישים, שכולם חוץ מאחד עברו את גיל ה-80 ועדיין כאמור בשורה התחתונה נדון המערער דשם ל-36 חודשים. הסנגור מלין על כך שבית משפט קמא דחה את הפסיקה שהציגה בפניו המערער. הסנגור מפנה לת"פ (קריית גת) 31419-01-12 **מדינת ישראל נ' קלנטרוב** (מיום 24.5.16), שם היה מדובר על התפרצות בצוותא ל-9 דירות שונות בנסיבות דומות לנסיבות התיק שבפניו. בית המשפט שם סבר כי נוכח הליך טיפול משמעותי יש לחרוג מהמתחם שנקבע 8 עד 24 חודשים ודן את שתי התפרצות ל-6 חודשי עבודות שירות. הסנגור מפנה לפסקי דין נוספים, מתוכם אנו רואים להזכיר 2 פסקי דין שניתנו בבית המשפט העליון, רע"פ 4523/15 **בן שמחון נ' מדינת ישראל**, (מיום 1.7.15), התפרצות של נאשמת לדירת קשישה בדיוור מוגן תוך התחזות לעובדת הביטוח הלאומי, נקבע מתחם של 6 עד 24 חודשי מאסר, בו נגזרו 240 שעות של"צ, משלא ביצעה אותן נגזר דינה ל-8 חודשי מאסר והופעל גם מאסר על תנאי, כך שסך הכל נגזרו עליה 12 חודשי מאסר. וכן לע"פ 3002/11 **חיון נ' מדינת ישראל**, (מיום 17.4.11), כאן היה מדובר בארבעה קשישים והמערער דשם נדונה ל-10 חודשי מאסר בפועל. הטענה היא כאמור שהמתחם איננו משקף את מדיניות הענישה הנוהגת.

1. באשר לקביעת העונש בתוך המתחם, הסנגור טוען כי בית המשפט לא ייחס משקל הולם לנסיבות לקולא, המערער איננה בעלת עבר פלילי, ליתר דיוק יש לה עבר שהתיישן. המערער היא אם חד הורית לילד בן 8, הוריה חולים וקשישים. דגש הושם על מצבה הנפשית של המערער, המערער אושפזה בעבר ואובחנה כסובלת מהפרעת אישיות גבולית והיא מטופלת פסיכיאטרית. המערער נטלה כאמור אחריות למעשיה. כל אלה היו צריכים למקם אותה ברף התחתון של המתחם שנקבע. עוד טען הסנגור כי בית המשפט לא נתן משקל לחלוף הזמן, העבירות משנת 2014, המערער לא ביצעה עבירות הגם שהיתה משוחררת. נעיר לעניין זה כי נתון זה ככל הנראה השתנה, בפניו הובאה המערער לדין ביום 16.5.18 כשהיא עצורה בחשד לגניבה ממעביד.

2. המדינה מבקשת לדחות את הערעור לשיטתה לא נפלה טעות בפסיקתו של בית משפט קמא. באשר לטענה כי בית המשפט התייחס לנתונים שלא בא זכרם בכתב האישום: נכון הוא שגילם המדויק של המתלוננים לא צויין במפורש בכתב האישום אולם העובדה כי מדובר בקשישים עולה מן העובדות. אחת המתלוננות שהעידה בבית המשפט ציינה כי גילה 86. צדק בית משפט קמא שראה כל ארוע כארוע נפרד, קביעה זו עולה בקנה אחד עם המבחנים שנקבעו בפסיקה, מדובר בקורבנות נפרדים, בתאריכים שונים, שעל כן אין להתערב בקביעתו של בית משפט קמא. באשר למדיניות הענישה, ניתן למצוא מתחמים וענישה קונקרטיה הקרובים לענישה



שהוטלה בתיק הנוכחי. כך למשל בפרשת מנדיל אכן מדובר ב-16 אישומים אך שם מדובר במקרים קלים יותר. במקרה שבפנינו מדובר בסדרת מעשים מכוונת, המדינה שבה ומפנה לעובדות, המערערת פעלה בתכנון, גרמה נזק והשפלה למתלוננים, גזלה מהם סכומי כסף שמן הסתם היו מיועדים לתרופות, חיתולים וכיוב'. וצדק בית משפט קמא שראה את מעשיה בחומרה. באשר למצבה הנפשי: המערערת הצליחה לעבוד ולתפקד חרף מצבה הנפשי, וגם בנושא זה צדק בית משפט קמא כאשר ראה לייחס לכך משקל מוגבל לעניין העונש, בהבדל מקביעת המתחם.

דין והכרעה

5. כל מה שנוכל לומר על מעשי המערערת יחוור לעומת המציאות. התנהגותה של המערערת מעוררת סלידה ותחושת קבס ומיאוס. גם אם יכולתיה נפשיות של המערערת הן מוגבלות היא ניצלה אותן לפגיעה באוכלוסיה החלשה והפגיעה ביותר שניתן להעלות על הדעת. עצם העובדה שהמערערת איתרה את קורבנותיה באמצעות מערכת "סקיטק" ומטפלות בקשישים, מצביעה על תכנון קר רוח נטול אנושיות וחמלה, הרואה לנגד עיניו את צרכיה של המערערת בלבד ומתעלם לחלוטין מהאחר ומחולשתה האינהרנטית של האוכלוסיה אליה פנתה. איננו רואים לחזור ולפרט את עובדות כתב האישום ואנו מפנים לסקירת העובדות בפסקה 2 לעיל. כל אחד מהאישומים מגלה קור רוח אכזרי, נטול רחמים ונטול מעצורים. כך למשל באישום השלישי שלחה המערערת את המתלוננת לצחצח שיניים לא לפני שהתעניינה במצבה הכספי והמתלוננת סיפרה לה שכספה מוטמן במגרות בבית. ממגרות ביתה של המתלוננת באישום זה נגנבו 1,600 ₪ ומארנקה 100 ₪. באישום נוסף, אישום מספר 4, ביקשה המערערת מהמתלוננים להדגים לה כיצד הם אוכלים, ובזמן שאכלו ניצלה זאת כדי לגנוב מהם כסף שהיה מיועד לתרופות בסכום של כמה אלפי קלים. כל אחד מהאישומים מתאר פגיעה רכושית, אולם לא פחות חשוב מכך השפלה וניצול ציני של חולשתם של המתלוננים.

בית משפט קמא ציטט את דבריו של כב' השופט עמית בע"פ 1864/11 דוידוב נ' מדינת ישראל (מיום 7.11.12) ואין לנו אלה לחזור על הדברים בהסכמה ולהדהד אותם:

"מי ימוד את האימה, הפחד הבושת והצער של קשיש - פעמים רבות קשיש המתגורר בגפו - שנפל קורבן לעבירה של שוד וגניבה. אכן לא כל קשיש הוא חסר ישע, אבל אין כוחו של קשיש כשל אדם צעיר, שיכול לעיתים להתגונן או לרדוף אחר הגנב או השודד. נקל לשער את התחושה המתסכלת עד-מאוד של השפלה וחוסר אונים של קשיש שנפל קורבן לעבירה כגון דא. ניסיון החיים מלמד כי איכות החיים של קשישים אחרי מעשה שוד או גניבה אינה כתמול שלשום. אף יש שאורחות חייהם השתנו והתהפכו בעקבות ארוע טראומטי של גניבה או שוד, לאחר שלהוותם נוכחו לדעת כי ביתם כבר אינו מבצרם. תופעות של חוסר אומץ בבני אדם, בידוד והסתגרות נפשית לצד התבצרות פיזית (סורגים ומנעולים), חשש, אובדן ביטחון עצמי, נדודי שינה ועוד תופעות והשלכות המשפיעות על הקשיש ועל בני משפחתו. מכאן מידת הסלידה של החברה ביחס לשוד וגניבה מקשישים, ומכאן החומרה היתרה



שבתי המשפט מייחסים לעבירה זו בהיבט של שיקולי גמול והלימה".

6. חרף האמור לעיל, הגענו לכלל מסקנה כי אין מנוס מהתערבות בגזר דינו של בית משפט קמא. להלן נתייחס בקצרה לטעונו הצדדים ולנימוקים שהביאו אותנו למסקנה זו.

א. נראה לנו כי יש ממש בטרוניותיו של הסנגור לעניין הביקורת שמתח בית משפט קמא על כך שגילם של המתלוננים לא צוין, ועל כך שבאישום הרביעי לא יוחסה למערערת עבירת התפרצות ועבירת התייצגות בכזב כעובד ציבור. מדובר בכתב אישום מתוקן, העובדות המפורטות בו הוסכמו וסוכמו בין הצדדים ומשהודתה המערערת בעובדות כתב האישום המתוקן, אין לחרוג מהן. ובאותו הקשר אם הסכימה התביעה לעבירת גניבה באישום הרביעי הרי זו העבירה ואין בילתה. יחד עם זאת איננו סבורים כי בתיק הנוכחי יש לכך משמעות רבה, הנתון שעניינו גילם של המתלוננים, גם אם לא צוין בכתב האישום, עולה ממכלול העובדות ובית המשפט גם ראה ושמע לפחות שניים מהמתלוננים. לא היתה מחלוקת על כך שציבור הקשישים הוא הציבור אליו פנתה המערערת מלכתחילה. לא נראה לנו גם שהביקורת שמתח בית משפט קמא על כך שלא יוחסה למערערת עבירת פריצה באישום הרביעי השפיעה על מתחם הענישה או על הענישה בפועל.

ב. באשר לשאלה האם מדובר בארוע אחד או בכמה ארועים. טענות הסנגוריה בנושא זה אינן מופרכות ונראה לנו כי ניתן היה לקבוע כי ניתן לראות באישומים משום ארוע אחד. לא מעט ממאפייניו של מבחן הקשר ההדוק אכן התקיימו בתיק זה: מדובר במעשים שבוצעו בתוך פרק זמן קצר, כחודשיים וחצי, שיטת הביצוע היא אותה שיטה, המחשבה הפלילית זהה ומתמשכת, פרופיל הקורבנות דומה וקיימת גם קירבה גאוגרפית. בית משפט קמא הפנה בעניין זה לע"פ 1261/15, **מדינת ישראל נ' יוסף דלאל**, (מיום 3.9.15) (להלן "**פרשת דלאל**") והדברים שנאמרו שם על ידי השופט סולברג, עיון בפסק הדין מצביע על כך שבית המשפט לא ייתר את מבחני העזר שנקבעו בפסיקה, אולם לכך הוסיף כי במקרים חריגים בהם קשה לקבוע אם מדובר בארוע אחד או במספר ארועים ניתן להפעיל מבחן נורמטיבי. "**יחד עם זאת יתכנו מצבים חריגים שבהם בחינת הנסיבות העובדתיות לא יובילו למסקנה ברורה אם הקשר הדוק דיו אם לאו... במקרים חריגים מעין אלה ראוי לבית המשפט לקיים בקרה נוספת נורמטיבית במסגרתה תיבחן השאלה האם נכון כעניין של מדיניות משפטית ובשים לב לתכליתו של סעיף 40ג' הנ"ל לראות את העבירות ככמה ארועים נפרדים**". בסופו של דבר בעניין דלאל נקבע כי הנסיבות העובדתיות מצביעות כי לא קיים קשר הדוק בין עבירות השוד ועבירת הפרת הוראה חוקית שעל כן אינן יכולות להחשב כארוע אחד.

בעניינה, יישום מבחני העזר מצביע על כך כי ניתן לראות במעשי המערערת ארוע אחד, בהינתן המאפיינים שפורטו לעיל. להשלמת התמונה נציין כי אפילו היינו יוצאים מנקודת הנחה כי ניתן לראות בארועים השונים ארועים נפרדים, איננו מקבלים את הנמקתו של כב' הש' קמא על פיה יש לקבוע מתחם נפרד לכל אחד האישומים על מנת להקל על קביעת המתחמים בתיק עתידי ולא ידוע. הקביעה



צריכה להעשות על פי נסיבות התיק הקונקרטי הנדון.

בית משפט קמא הביע דעתו כי אין נפקות של ממש לקביעה אם מדובר בארוע אחד או מספר ארועים "ספק בעיני אם קביעה כזו או אחרת, היא שמשפיעה על חומרת או קולת העונש". ועל כך נאמר אין ספק כי הקביעה באשר למספר הארועים כשהם בפני עצמם אינה מכתיבה את הענישה. יחד עם זאת לא בכדי קבע המחוקק מה שקבע בנושא זה ובתי המשפט אמרו את דברם. יש משמעות לקביעה האם מדובר בארוע אחד, שביטוייה משתנה מתיק לתיק.

7. ועדיין יתכן כי לא היינו מתערבים בענישה אלמלא היינו סבורים כי בית משפט קמא סטה לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת. סטייה ממדיניות הענישה הנוהגת הוכרה זה מכבר כמצדיקה את התערבותה של ערכאת הערעור, כך למשל בע"פ 8144/13 פלוני נ' מדינת ישראל (מיום 10.3.2015) אמר בית המשפט (כב' הש' פוגלמן): **"לכך יש להוסיף כי בחינת רמת הענישה... בנסיבות הדומות לנסיבות המקרה שלפנינו מלמדת כי בית המשפט סטה ממדיניות הענישה הנוהגת..."** וכן **"הגם שכלל נקוט עימנו כי לא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש שגזרה הערכאה הדינית, ישום מכלול שיקולי הענישה הביאני לתוצאה שלפיה יש מקום להפחית במידת מה בעונשו של המערער בשים לב לסטייה ממדיניות הענישה הנוהגת..."**

להלן נתייחס בקצרה לחלק מפסקי הדין אותם סקר בית המשפט או מי מהצדדים. פרשת **מנדיל**: שם נקבע כי מתחם עבור כל ארוע נע מאסר שירות בעבודות שירות לבין 24 חודשי מאסר ובסך הכל הוטלו על הנאשמת 24 חודשי מאסר. בערעור הוחמר העונש והועמד על 36 חודשים. לעניינו, גם אם נשאיר בעינה את קביעתו של בית משפט קמא כי מדובר בארועים נפרדים, הפער בין מתחם הנע בין 6 ל-24 חודשי מאסר לבין מתחם הנע בין 14 ל-30 חודשי מאסר מדבר בעד עצמו.

כך גם באשר לתוצאה הסופית בפרשת **מנדיל**, 16 אישומים שבגינם נדון הנאשם ל-36 חודשי מאסר על פי קביעת ערכאת הערעור. גם בהיבט זה הפער מדבר בעד עצמו. בפרשת **ביטון** שנזכר שם, נקבע מתחם שנע בין 8 ל-20 חודשי מאסר, בגין עבירה של התפרצות ללא גניבה ובמתחם של 12 עד 24 חודשי מאסר בגין עבירות של התפרצות וגניבה. ושוב, הפער משמעותי.

פסק דין נוסף אליו אנו רואים להתייחס הוא רע"פ 4523/15 **בן שמחון**, שהוזכר לעיל, מדובר במערערת שנכנסה לבניין המשמש לדיור מוגן לדירתה של קשישה בת 90 תוך שהיא משקרת ומציגה עצמה כעובדת המוסד לביטוח לאומי. המערערת נטלה את ארנקה של המתלוננת שהכיל כסף מזומן, כרטיסי אשראי ותעודות שונות ורכשה לאחר מכן סיגריות בסך 1,000 ₪ באמצעות כרטיס האשראי. הדמיון לעובדות שבתיק שבפנינו אינו טעון הבהרה. בית משפט הטיל עליה צו של שרות לתועלת הציבור ומאוחר יותר לאחר שלא עמדה בו נגזר עונשה מחדש. מתחם הענישה נקבע לתקופה הנעה בין 6 חודשים ל-24 חודשי מאסר, ובסופו של דבר הוטלו על המערערת דשם 8 חודשי מאסר. מדובר במי שבעברה הרשעות רבות בעבירות רכוש וסמים, שסיימה לרצות תקופת מאסר זמן לא רב בטרם ביצעה את העברות בגין הואשמה ועדיין זה העונש שנגזר עליה. על החלטתו של בית המשפט הוגש ערעור לבית המשפט המחוזי שנדחה ומאוחר יותר הוגשה בקשה לרשות ערעור פלילי שאף היא נדחתה. התעכבנו על פסק דין זה משום שיש בו אישור ולו בדיעבד, של בית המשפט העליון למתחם הנע בין 6 ל-24 חודשי מאסר.



בעניין **מלכה** (ת"פ 1917-11-10 **מדינת ישראל נ' מלכה** (מיום 20.9.11), עפ"ג (ירושלים) 6562-11-11 **מלכה נ' מדינת ישראל** (מיום 9.1.12)(להלן "פרשת מלכה")) שאליו התייחס בית משפט קמא מדובר היה ב 9 אישומים, צרוף של כתב אישום נוסף, נאשם בעל 14 הרשעות קודמות, 31 חודשי מאסר על תנאי ועדיין התוצאה הסופית היתה 60 חודשי מאסר, פחות מהמאסר שהוטל על המערערת כאן.

כך גם בפרשת **ביטון**, מדובר היה ב 2 כתבי אישום, סך הכל 12 התפרצויות, עבר פלילי מכביד, עדיין נקבע מתחם של 8 עד 20 חודשי מאסר לכל ארוע ו-60 חודשי מאסר בשורה התחתונה.

בהודעת הערעור הפנה בא כח המערערת לפס"ד נוסף ת"פ 5391/04 **מדינת ישראל נ' יוסף אבו חצירה** (מיום 23.2.2005) שם דובר ב 26 התפרצויות כאשר גם הפעם הקורבנות הם קשישים. מדובר בחבורה שבה אחד הנאשמים התחזה כחשמלאי הבא לתקן תקלה בחשמל. על אחד הנאשמים (זה שהתחזה לחשמלאי) נגזרו 57 חודשי מאסר בפועל לצידם הופעלו 2 מאסרים על תנאי האחד למשך 12 חודשים והשני למשך 8 חודשים, בחופף ובמצטבר כך שבסך הכל הוטל עליו לרצות 69 חודשי מאסר בפועל. תקופת המאסר בפרשת **ביטון** קרובה מאוד לתקופה שהטיל בית משפט קמא על המערערת שבפנינו. דא עקא, לא ניתן להשוות את חומרת המעשים והיקפם (26 התפרצויות לעומת 7 התפרצויות בכתב האישום הנוכחי).

פסק הדין האחרון אליו ברצוננו להתייחס הוא פרשת **אוחיון** שגם הוא הוזכר על ידי בית משפט קמא, שם דובר ב-19 קשישים שכולם עברו את גיל ה-80 בערכאה הדיונית הוטלו על הנאשם דשם 54 חודשי מאסר ובעקבות תהליך שיקום מוצלח העמיד בית המשפט העליון את עונשו על 36 חודשי מאסר. מדובר במי שפעל בחבורה והיה בעל פלילי מכביד.

סוף דבר באשר למדיניות הענישה הנוהגת:

סקירת הפסיקה מצביעה כי בית משפט קמא סטה לחומרה ממדיניות הענישה הנוהגת, זאת הן באשר למתחם ביחס לכל אישום ואישום, גם אם נקבל את קביעתו כי מדובר בארועים נפרדים, והן באשר לתוצאה הסופית. לא מצאנו ולו פסק דין אחד שבנסיבות דומות הגיע לתוצאה עונשית המתקרבת לענישה בתיק הנוכחי. ולו מטעם זה יש מקום כאמור להתערב.

אנו קובעים אפוא כדלקמן, המתחם הכולל בתיק זה ינוע בין 24 ל- 50 חודשי מאסר. לו היינו מקבלים את קביעתו של בית משפט קמא כי מדובר בארועים נפרדים כי אז היינו מעמידים את המתחם בגין כל אישום על מנעד שבין 6 ל-24 חודשי מאסר.

8. באשר למיקומה של המערערת בתוך המתחם: בית משפט קמא התייחס לנסיבותיה האישיות והמשפחתיות של המערערת, לרבות מצבה הנפשי והיותה אם חד הורית לילד בן 8, שיעבור לטיפולם של הוריה שהם אנשים חולים שיתקשו לעמוד בנטל.

מבין הנסיבות האישיות אנחנו רואים להתעכב על מצבה הנפשי של המערערת, כזכור בית משפט קמא קבע כי אין קשר בין מצבה הנפשי של המערערת לבין ביצוע העבירות נושא תיק זה, ונראה על כן כי למצבה הנפשי לא



ניתן משקל רב לעניין הענישה בסופו של יום. דעתנו היא כי הנכות הנפשית ממנה סובלת המערערת ראויה להתחשבות נוספת, זאת לצד הקולא. לצד החומרא נציין כי בית משפט קמא יצא מנקודת ההנחה שהמערערת לא ביצעה עבירות מאז העבירות נושא כתב האישום הנוכחי ועד היום. כפי שציינו, אלינו הובאה המערערת כשהיא עצורה בחשד לביצוע גניבה ממעביד. אין צורך לומר כי למערערת עומדת חזקת החפות, יחד עם זאת לא ניתן להתעלם מהתפתחות זו.

עוד נציין כי דחינו את הדיון על מנת שהמערערת תוכל לשלם את הפיצוי למתלוננים, כפי שנקבע על ידי בית משפט קמא, לאחר שהביעה את רצונה לעשות זאת כבר במהלך שמיעת הטיעונים לעונש. מפי הסנגור נמסר לנו כי המערערת פנתה למרכז לגביית קנסות בנושא זה, מכל מקום הובהר לנו כי הפיצוי טרם שולם, בוודאי לא במלואו. הסנגור הדגיש בהקשר הכספי כי סך כל הרכוש שנגנב עומד על 15,000 ₪ ושקללנו גם נתון זה.

סוף דבר, תוך שאנו משקללים את כל האמור לעיל אנו מעמידים את תקופת המאסר הכוללת על 3 שנים, יתר רכיבי הענישה, לרבות הפיצוי שנקבע בבית משפט קמא ישארו בעינם.

**ניתן היום, י' סיוון תשע"ח, 24
מאי 2018, במעמד הצדדים.**

דבורה ברלינר, שופטת עמיתה
[אב"ד]

מרים דיסקין, שופטת

אברהם הימן, שופט